

Nr 10.

Av herr Nilson, Karl August, om vidtagande av åtgärder för att bereda mottagare av efterkravs- och postförskottsgods effektiv möjlighet att skydda sin rätt.

En följd bland andra av vårt allt mer utvecklade kommunikationsväsen har blivit den, att en ej oväsentlig del av varuomsättningen inom landet numera förmedlas av s. k. efterkravsaffärer. Dessas försäljningsverksamhet, som synes företrädesvis omfatta utskottsvaror av i regel utländsk tillverkning sker efter ett system, byggt dels på ett långt drivet reklamväsende, ofta av den art, varemot det av kungl. patentlagstiftningskommittén nu framlagda förslaget till lag mot illojal konkurrens riktar sig, dels på huvudsakligen bland minderåriga rekryterade agentsstaber, vilkas uppgift är att efter illustrerade kataloger — vilkas förespeglingar ej alltid svara mot faktiska förhållanden — och sålunda utan företeende av prov uppsamla order för vederbörande efterkravsaffärs räkning; dessa order expedieras sedermera till köparna direkt mot efterkrav eller postförskott.

Det är ett känt förhållande, att den publik, till vilken här ifrågasvarande företag vänder sig, ofta blir lidande på sina förbindelser med dem. Men ett lika känt förhållande är ock, att dessa, tack vare nämnda reklam- och agentsystem, äro stadda i stadig tillväxt och nu hava så anseelig del i varuomsättningen inom landet, att särskilda åtgärder synas allvarligt påkallade i syfte att bereda den stora allmänheten annan och bekvämare möjlighet, än nuvarande lagstiftning erbjuder, att vid s. k. efterkravsköp skydda sig mot otillbörlig exploatering; detta allmänhetens skyddsintresse synes enklast och effektivast tillgodosett genom exempelvis bestämmelse, att vid försäljning av varor, som ej äro underkastade snar förskämning, mot efterkrav eller postförskott, den respektive efterkravs- eller postförskotts försändelsen beledsagande handlingen (d. v. s. fraktsedeln eller dylikt) skall innehålla tydligt meddelande om att mottagaren är behörig att utan godsets utlösande

besiktiga och, om han därtill finner skäl, med köpeavtalets hävande avvisa detsamma.

En sådan särskild bestämmelse kan ej tänkas i praktiken besvara handeln i gemen eller komma i tillämpning beträffande transaktioner mellan kund och av denne känd förbindelse. Tvärtom förmenas, att kund skulle begagna sig därav blott undantagsvis och allenast i sådana fall, som exempelvis då han efter priskurant eller annons gjort inköp, avseende leverans mot efterkrav eller postförskott från firma, varom han saknar närmare kändedom.

Mot ett förslag i här föreliggande syfte kan invändas, att gällande lag redan anvisar köpare utväg att skydda sin rätt jämväl i sådana fall, som här avses, ävensom att särskild bestämmelse om rätt för mottagare att besiktiga och avvisa efterkravs- eller postförskottsgods utan att dessförinnan utlösa detsamma skulle föranleda stegrade kostnader för och anspråk på ökning i personal och lokaler inom vederbörande kommunikationsinrättningar.

Utän att underkänna sådana invändningar kan man emellertid mot dem erinra, att de i vår nuvarande rätt anvisade förfarandena äro för komplicerade för att av den stora allmänheten anlitas; »efterkravsaffärernas» nuvarande stora och med varje år allt större omfattning har dock givit »efterkravsköpet» en sådan frekvens, att man ej längre må förbise den viktiga sociala betydelsen av »efterkravsköpets» effektiva reglerande på här ifrågsatta eller annat lämpligt sätt, så att den stora, ekonomiskt svagare allmänheten, på vilken »efterkravsaffärerna» arbeta, skyddas mot dessas verksamhet, där den är otillbörlig.

Härför torde ej stora anstalter eller kostnader påkallas, enär, som redan framhållits, förordade eller andra särskilda bestämmelser i berörda syfte blott undantagsvis torde komma till tillämpning, så mycket mindre som redan tillkomsten därav torde väsentligt inskränka den trafik, som det gäller att med dem komma till livs. I vilket fall som helst torde kostnadsfrågan ej erbjuda oöverkomliga svårigheter, särskilt om t. ex. kostnaden för besiktning utginge i form av viss avgift och det stadgades, att sagda avgift skulle i fall, då godset avvisades, gäldas av köparen, som ock hade att vidkännas kostnaden för returfrakt, eljes av säljaren.

Med den motivering, som av det anförda framgår, yrkas,

att i riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t låta *dels* utreda, i vad mån och på vad villkor mottagare av med efterkrav

eller postförskott belagt gods kan antingen medgivas behörighet att utan godsets utlösande besiktiga och avvisa detsamma eller ock annan bekväm och effektiv möjlighet att vid s. k. efterkravsköp skydda sin rätt, dels vidtaga de åtgärder, som under sådan utredning prövas lämpliga för beredande av sådan behörighet eller möjlighet för mottagare av efterkravs- och postförskottsgods.

Stockholm den 22 januari 1916.

K. A. Nilson.
